

העם

אישה האקבת

שוב נושאים ילדים עיניים מבריקות אל הנר המהבהב. שוב פוצחים פיות כשירים העתיקים. חנוכה תשכ"ד הגיע — והשמחה באה למחנה הילדים. אולי חבל כי חג החשמונאים הפך נחלת

מרד החשמונאים החל כקואליציה גדולה של שוחרי החרות המדינית ושוחרי החרות הדתית. שהשלימו ברצון עם ה"שלטון היחני במשך שישה דורות ארוכים, התקוממו רק כאשר נאסר הפולחן הדתי. קואליציה זו בין מורדים בעלי שאיפות שונות, היתה מטבעה מועדת לפרוענות. ואמנם, כאשר העניק המושל היחני לוסיאס ליהודים את החרות הדתית, בשנה השביעית של המרד, נטשו הדתיים את הקרב, הניחו למקבי וללוחמי החופש שלו להמשיך במאבק בלבם, מול העוצמה הגוברת של האויב. הפזורה המתנכרת. לא פחות מעניין הוא היחס בין לוחמי החופש בארץ-ישראל ובין הפזורה היהודית.

בימי החשמונאים כבר חיו רוב רובם של היהודים מחוץ לגבולות ארץ-ישראל. העדה הדתית באה במקום העם החילוני, שמלפני גלות כבל.

פזורה זו לא נתנה את ידה למרד המקבי, כשם שלא נתנה לאחר מכן את ידה למרד הקנאים. כי הקשר בין יהודי העולם היה דתי, לא כלל את רעיון החרות הדתית. בשעת ההכרעה, יכול היה העם בארץ לסמוך רק על עצמו.

הברית השמיית. אם לא נעזרו המקביים על ידי היהודים, הר ממצאו תמיכה וסעד אצל הערבים.

הברית בין החשמונאים ובין הממלכה הערבית בסלע-אדום, היתה גורם חשוב ב"הצלחת מלחמת השיחרור.

אבן-פינה אחרת של מדיניות המקבים, היתה ברית עם רומא הרחוקה, על פי העקרון ש"אויבו של אויבי הוא ידידי". חוץ מפך השמן. אין כמעט בעייה של ישראל החדשה שלא עמדה, בצורה זו או אחרת, כבר בפני המקבים. היחסים בין המדינה והדת, קביעת היחס אל הפזורה, בעיית האוריינטציה הבינלאומית, בעיות ה"אחרות השמית והמדיניות המרחבית — כל אלה הטרידו את ממלכת בני מתתיהו, כשם שהם מטרידים את המדינה הציונית. הם היו חשובים יותר מבעיית פך השמן.

מדיניות

החנית הלוהטת

קניה זוכה השבוע לעצמאותה הרישמית — ועימה מבשיל אחד ההימורים הגדולים של משרד-החוץ הישראלי.

אבן-פינה של מדיניות משרד-החוץ היתה תמיד: להתקרב לשלטון קיים, לא לתת יד לשום כוח עד הגיעו לשלטון. כך התנכר משרד-החוץ לכל תנועה שלחמה על השל"טון, אך נחפו למחרת נצחונה להתקשר עימה. לעיתים היה זה מאוחר מדי.

בקניה נהגו מדינאי ירושלים אחרת. לפני חודשים רבים, ברנע שהתברר כי האנגלים עומדים לנטוש את קניה, השליכו את יהנם על כוח אחד מבין הכוחות באותה ארץ מסוכסכת. הם נתנו את ידם לגיומו (החנית הלוהטת) קניאטה, אביו הרוחני של מרד המאורמאו וראש שבט הגיקווי.

מאו-מאו בישראל. אולם תביעתו של קניאטה וחסידיו לשלטון אינה בלתי מעוררת. מפלגתו קאד"ו מייצגת בעיקר את שבטו, בעוד המפלגה היריבה, קאנ"ו, מייצגת את השבטים החולשים ברוב שטחה של קניה, והמקיפים את שבט הגיקווי כמעט מכל עבריו.

הבריטים והמתישבים הלבנים, החוששים מפני קניאטה, עודדו במשך השנים את יריבו. ישראל, לעומת זאת, עודדה ותמכה בחסידיו של קניאטה. זהו מקור הסיכסוך הדיפלומטי שנתגלה לפני כמה שבועות, כאשר השגרירות הבריטית בישראל טענה שישראל מאמנת את הבולשת הפוליטית, את שרותי-הבטחון של קניאטה, לפני שקניה הגיעה לעצמאותה.

מדיניות זו של משרד-החוץ גרמה לכמה וכמה פאראדוקסים מעניינים. קניאטה שיך למחנה האפריקאי המלוכני סביב זכרו של פאטריס לומומבה, לוחם-השיחרור הניסרא-ליסטי של קונגו. מחנה זה שונא את גרורי המערב, שאחד מהם הוא גיוף קאסאבובו, נשיא קונגו, רוצחו של לומומבה.

השבוע קיבלה גולדה מאיר בידידות מאי רתיענייים את פניו של קאסאבובו בישראל. לאחר מכן מיהרה לארוז את מודעותיה, המריאה לקניה — שם תברך באותה ידיות את קניאטה, ראש-הממשלה של קניה.

זוהו הכתיב האמיתי. יהודה המקבי זכה לתוארו בגלל יותו משול למקבת ההולמת באויב. הפרוש שהפך את השט לראשית-יבות של פטוק משי"הים של משה, "מי כמוכה באלים יהוה" (שיש לו צליל אילי מובהק). בא רק מאוחר יותר.

המבול בא

נחשול מים אדיר, שפרץ בשעה אחת בצהריים, כיסה את גשר נחל איילון שבכניסה לרמת-גן בגובה שני מטרים, הציף אוטובוסים.

160 משפחות פונו מהשכונות שליד הגשר, כשגל המים הגואה הציף את הכתים. למורי נסיון, הגביהו את הרחיים, אך ללא הועיל.

כוח מוגבר של שוטרים, בפיקודו של מפקד מחוז תל-אביב יעקוב קנר, נחלץ לעזרת התושבים. הקצינים נשאו בעצמם את התושבים.

הילדים דוקא, וכי אין האזרה הישראלית הממוצע יודע אודותיו אלא את אגודת הילדים שלמד בימי נעוריו, על פח השמן ונצחונות היהודים. כי המציאות של מרד החשמונאים צופנת בחובה לקחים רבים, היפים גם למציאות של היום. נטורי קרתא. אולי הפרק המעניין ביותר בהיסטוריה של המקבים, הוא היחס בין התנועה הלאומית והתנועה הדתית.

• **יתחדש הלחץ האמריקאי, סביב „העניין הערין“.** אף כי הנשיא ג'ונסון תלוי יותר בקולות הבוחרים היהודיים, מאשר ניבאו לנשיא קנדי המנוח, לא יותר על „העניין הערין“. הערכה זו של ממשלת ישראל מבוססת על העובדה, כי גם בימי הנשיא קנדי היה זה יועצו לענייני בסחון, מק-ג'ורג' באנדי, שדרש תשובות מישראל בעניין זה. קנדי היה חותם על המכתבים שי הוכנו על-ידי באנדי, כפי שג'ונסון יעשה, כנראה, בעתיד.

• **לוי אשכול ינקוט בצעדים מיוחדים, כדי לחסל את פרשת ההדלפות משיבות ה"ממשלה."** גולדה מאיר, זל מן ארן ואבא אבן הודיעו לראש הממשלה, כי לא יוכלו לו להסיף ולהשמיע דברי-הם בישיבות הממשלה בלי הנבלות, מאחר ואין כמעט דבר הנאמר ליד שולחן הממשלה שאינו נגיע לעתור-נות. אשכול ינסה להפעיל את הש"ב, כדי לגלות את דרכי ההדלפה של השרים.

סיכוי הסתיימה: פעום, כי השרים מעוניינים בפירסום

• **מתגברת בתוך צמרת מפא"י הדעה, כי גם בכחירות הבי אות יש להתכנס על ברית עם הדתיים.** ה"סימן הראשון: נסיגה מוחלטת של הממשלה בעניין ה"מטבחים באוניה שלום."

• **משרד הפנים ירי דוש מראשי העיריות והמועצות המקומיות למסור הצהרות על שטחי הקרקע השייכים להם ולבני משי פחתם, בתחומי השי פוט של הרשויות שי הם עומדים כראשן.** דבר זה נועד למנוע ביצוע פיתוח על חשבון העיריה באזורים הרצויים לראש ה"עיר, כדי לייקר את אדמות משפחתו. אולם קרוב לוודאי כי מרכז השלטון המקומי יחליט, ברוב דעות, לדחות דרישה זו.

• **הממשלה מתכננת לנסוגה בפני ה"אקדמאים.** התייעצויות ב"דג קואליציוני גבוה ביותר לא הצליחו לגלות מוצא מן הסבך שאליו נקלעה הממשלה עם פירסום דו"ח הוור" ביץ, אולם בקרב אשכול וה"שרים הכלכליים מתגבשת ה"דעה, כי אין הממשלה יכיר לה העמיד כוח מול איום האקדמאים לשבות שבתה כללית ממושכת.

• **המשבר שפקד לי אחרונה את בורסת נירות הערך בתלי אביב ילך ויחמיר.** ה"שפך, שהחל עם הודעת ספיר על הטלת מס רווחי-הון, יועמק על-ידי כמה ענקים בבורסה, המעוניינים בהור"זת המחירים שאחריה יוכלו לרכוש את המניות בשער נמוך בהרבה מערך הריאלי.

• **גם אם ימצא ה"שופט כמשפט שפיגל, כי יצחק רפאל היה מעורב בצורה כלשהי בפרשת השוחד — תתייצב המפד"ל מאחורי סגן-השר.** בידי רפאל הוכחות מספיקות כי בעבר נכנסו סכומים גדולים לקופת המפלגה, בצורה של „תרומות“ מאנשים שנוקדו לעזרת שרי המפד"ל או ח"כיה.

• **הסתדרויות הסטודנטים בירושלים ובחיפה תחליטו על הוצאת כטאון משותף.** ביוזמת ההסתדרות הירושלמית, יאחדו פיהאון הירושלמי וקול-הסטודנט החיפאי, הסטודנטים מתל-אביב לא יצטרפו לעתון זה.